

H. C. Andersen - Eventyr 169: Herrebladene.(1869) Originalversion. Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan, beklageligvis, opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning 'på tværs' bør dog være muligt.	H. C. Andersen - Eventyr 169: Billedkortene (Herrebladene) (1869) Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © blå tekst = ord ændret i forhold til originalen. (Justering ifølge 1948-sprogreformen er ikke farvemarkeret) Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan beklageligvis opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning 'på tværs' bør dog være muligt.
Hvor man dog i Papir kan klippe og klistre nydelige Ting! der var saaledes klippet og klistret et Slot, saa stort at det fyldte et heelt Bord, og var malet med Udseende, som var det bygget af røde Steen; det havde skinnende Kobbertag, det havde Taarn og Vindelbro, Vand i Kanalerne, som et Spejlglas, for det var Spejlglas. Der stod i det høieste Taarn en Vægter snittet af Træ, han havde en Trompet at blæse, men han blæste ikke! Det Hele tilhørte en lille Dreng, som hedte William, og han hejsede selv Vindelbroen og lod den igjen falde, lod sine Tinsoldater marschere over, aabnede saa Slotsporten og saae ind i den store Riddersal, hvor der paa Væggene hang i Ramme ligesom Billederne i de virkelige Riddersale, alle Herrebladene fra et Spilkort, Hjerter, Ruder, Kløer og Spaer: Kongerne med Krone og Scepter, Damerne med Slør ned over Skuldrene og Blomst eller Vifte i Haanden, Knægtene med Hellebarde og vaiende Fjer. En Aften laae den lille Dreng og kigede gennem den aabne Slotsport ind paa Kortbillederne i Riddersalen og han syntes at Kongerne hilse med deres Scepter, ja Spaerdame bevægede Guld-Tulipanen hun holdt i Haanden og Hjerter Dame løftede sin Vifte; alle fire Dronninger gave naadigt Tegn paa at de bemærkede ham. Han rykkede endnu nærmere for bedre at see, men kom derved med Hovedet	Hvor man dog i papir kan klippe og klistre nydelige ting! Der var således klippet og klistret et slot, så stort at det fyldte et helt bord, malet så det så ud, som var det bygget af røde sten; det havde skinnende kobbertag, det havde tårn og vindebro, vand i kanalerne, ligesom et spejlglas - for det var spejlglas! I det højeste tårn stod en vægter snittet af træ, han havde en trompet at blæse på, men han blæste ikke! - Det hele tilhørte en lille dreng, som hed William, og han hejsede selv vindebroen og lod den falde ned igen, lod sine tinsoldater marchere over, åbnede så slotsporten og så ind i den store riddersal, hvor der på væggene hang indrammet – ligesom billederne i de virkelige riddersale – alle billedkortene fra et spil kort: Hjerter, Ruder, Kløer og Spar: Kongerne med krone og scepter, Damerne med slør ned over skuldrene og blomst eller vifte i hånden, Knægtene med spydøkser og vajende fjer. En aften lå den lille dreng og kiggede gennem den åbne slotsport ind på kortbillederne i riddersalen og han syntes at Kongerne hilste med deres scepter, ja Spaderdame bevægede guld-tulipanen hun holdt i hånden og Hjerterdame løftede sin vifte; alle fire Dronninger gav nådigt tegn på at de bemærkede ham. Han rykkede endnu nærmere for bedre at se, men kom derved med hovedet til at støde til slottet, så at det

til at støde til Slottet, saa at det rystede. Da stak alle fire Knægte, Klør, Spaer, Ruder og Hjerter, deres Hellebarde frem, for at vare ham, at han ikke saaledes maatte trænge paa.

Den lille Dreng forstod det og nikkede i al Venskabelighed; han nikkede nok engang og saa sagde han: "Siig Noget!" men Kortbladene sagde ikke et Ord; dog da han tredie Gang nikkede til Hjerterknægt, sprang denne ud af Kortbladet og stillede sig midt paa Gulvet.

"Hvad hedder Du?" spurgte han den Lille. "Du har klare Øine og gode Tænder, men Du vasker ikke tidt nok dine Hænder!" og det var nu ikke fiint sagt.

"Jeg hedder William!" sagde den Lille, "og det er mit Slot og Du er min Hjerterknægt!"

"Jeg er min Konges og min Dronnings Knægt, ikke Din!" sagde Hjerterknægt. "Jeg kan gaae ud af Bladet og af Rammen med! og det kunne de høie Herskaber endnu bedre. Vi kunne gaae ud i den vide Verden, men den ere vi kjede af; det er mageligere og behageligere at sidde i Kortblad og være sig selv!"

"Have I virkeligt Alle før været Mennesker?" spurgte den Lille.

"Mennesker," sagde Hjerteknægt, "men ikke saa gode, som vi burde være! tænd et lille Voxlys foran mig, helst et rødt, thi det er min og mit Herskabs Couleur, saa skal jeg fortælle Slotsherren -, for Du er jo Slotsherre, siger Du -, hele vor Historie, men bryd mig ikke af, skal jeg tale, maa det gaae i een Snurre! - Seer Du ham, min Konge, Hjerterkonge; han er den ældste af de fire der, for han er født først, født med Guldkrone og Guldæble. Han regjerede ligestrax. Hans Dronning var født med Guldvifte, den har hun endnu. De havde det saa yndigt fra Smaa af, behøvede ikke at gaae i Skole, kunde lege hele Dagen, bygge Slotte og rive ned, knække Tinsoldater og lege med Dukker; forlangte de Smørrebrød, saa var der Smør paa begge Sider af Brødet og Puddersukker oven paa. Det var den gode gamle Tid, Guldalderen, som den kaldes, men den bleve de kjede af og jeg ogsaa. Det var den Gang, - og saa kom Ruderkonge."

Mere sagde Knægten ikke; den lille Dreng lurede paa at høre mere, men der blev ikke sagt

rystede. Da stak alle fire Knægte - *Klør, Spar, Ruder og Hjerter* – deres *spydøkser* frem, for at *advare* ham, at han ikke *sådan* måtte trænge *sig* på.

Den lille dreng forstod det og nikkede i al venskabelighed; han nikkede nok engang og så sagde han: "Sig noget!" Men *billedkortene* sagde ikke et ord; dog da han tredje gang nikkede til *Hjerterknægt*, sprang denne *ud* og stillede sig midt på gulvet.

"Hvad hedder du?" spurgte han den lille. "Du har klare øjne og gode tænder, men du vasker ikke tit nok dine hænder!" – og det var nu ikke *pænt* sagt.

"Jeg hedder William!" sagde den lille, "og det er mit slot og du er min Hjerterknægt!"

"Jeg er min Konges og min Dronnings knægt, ikke din!" sagde *Hjerterknægt*. "Jeg kan gå ud *af rammen*, og det kunne *mine* høje herskaber endnu bedre. Vi kunne gå ud i den vide verden, men den er vi kede af; det er mageligere og behageligere at sidde i *riddersalen* og være sig selv!"

"Har I virkelig alle før været mennesker?" spurgte den lille.

"Mennesker *ja*," sagde *Hjerteknægt*, "men ikke så gode, som vi burde være! Tænd et lille vokslys foran mig, helst et rødt, *for* det er min og mit herskabs kulør, så skal jeg fortælle slotsherren – for du er jo slotsherre, siger du – hele vor historie, men *afbryd* mig ikke, skal jeg tale, må det gå *ud i eet*! - Ser du ham, min Konge, *Hjerterkonge*; han er den ældste af de fire der, for han er født først, født med guldkrone og guldæble. Han regerede *straks*. Hans Dronning var født med guldvifte, den har hun endnu. De havde det så yndigt fra små af, behøvede ikke at gå i skole, kunne lege hele dagen, bygge slotte og rive ned, knække tinsoldater og lege med dukker; forlangte de smørrebrød, så var der smør på begge sider af brødet og puddersukker ovenpå. Det var den gode gamle tid, guldalderen, som den kaldes, men den blev de kede af og jeg også. Det var den gang, – og så kom *Ruderkonge*."

-

Mere sagde knægten ikke; den lille dreng lurede på at høre mere, men der blev ikke sagt et

et Ord; og saa spurgte den Lille: "Hvad saa?" -

Hjerteknægt svarede ikke, stod strunk og stiv med Øinene lige mod sit tændte Voxlys. Den Lille nikkede, nikkede igjen men fik dog ikke Svar; saa vendte han sig til Ruderknægt, og da han nikkede tredie Gang til ham, sprang denne ud af Kortbladet, stillede sig op og sagde det eneste Ord: "Voxlys!" den Lille tændte strax et rødt Lys og satte for ham; da præsenterede Ruderknægt med sin Landse og sagde:

-

"Saa fulgte Ruderkongen! en Konge med Glasrude paa sit Bryst; ogsaa Dronningen kunde man see lige ind i; og de vare skabte ligesom andre Mennesker. Det var saa fornøieligt at man derover reiste dem et Monument, det stod i hele syv Aar, men det var ogsaa reist for Evigheden!" Og saa præsenterede Ruderknægt og saae paa sit røde Voxlys.

Og uden at den lille William nikkede, skreed med Eet, ganske gravitetisk, som Storken kan gaae, naar den skrider hen over Marken, Kløverknægt. Det sorte Kløver i Hjørnet af Kortbladet, fløi med som en Fugl hen over ham og saa igjen tilbage og satte sig hvor det før havde siddet. Og Kløverknægt talte, uden først som de Andre, at have faaet Voxlys.

"Ikke Alle erholde Smør paa begge Sider af Brødet og Sukker ovenpaa! det fik hverken min Konge eller Dronning; de maatte gaae i Skole og lære hvad de tidligere ikke havde lærdt. De gik ogsaa med Glasrude paa Brystet, men Ingen saae derind, uden for at bemærke om der ikke var noget galt inde i Urværket, som der kunde skjændes paa. Jeg veed det; jeg har tjent mit Herskab i alle Aar, kjender det fremdeles og lyder dets Villie. Nu vil Herskabet at jeg ikke skal tale mere iaften, og jeg tier og præsenterer!"

Men William tændte ogsaa for ham et Lys, det var skinnede hvidt.

"Huith -!" hurtigere end Lyset tændtes stod Spaerknægt midt i Riddersalen, han kom i en Fart og dog humpede han, som om han havde et daarligt Been; han hilste ikke; det knagede i ham, han havde været knækket og brækket; gaaet meget igjennem; nu talte han.

"De have hver faaet Lys og jeg faaer det ogsaa, veed jeg; men skulle vi Knægte have det saa

ord; og så spurgte den lille: "Hvad så?" -

Hjerteknægt svarede ikke, stod strunk og stiv med øjnene lige mod sit tændte voksllys. Den lille nikkede, nikkede igen men fik dog ikke svar; så vendte han sig til *Ruderknægt*, og da han nikkede tredje gang til ham, sprang denne ud af **kortet**, stillede sig op og sagde det eneste ord: "Voksllys!"

Den lille tændte straks et rødt lys og satte **foran** ham; da præsenterede *Ruderknægt lanse* og sagde:

"Så fulgte *Ruderkongen*! En Konge med glaserude på sit bryst; også Dronningen kunne man se lige ind i; og de var skabt ligesom andre mennesker. Det var så fornøjeligt at man **rejste** et monument **for dem**, det stod i hele syv år, men det var også rejst for evigheden!" Og så præsenterede *Ruderknægt lanse igen* og så på sit røde voksllys.

Og uden at den lille *William* nikkede, skred med et, **ligeså** gravitetisk og **fornemt** som storken kan gå når den skrider hen over marken, *Kløverknægt*. Det sorte kløver i hjørnet af **kortet**, **fløj** som en fugl hen over ham og så igen tilbage og satte sig hvor det før havde siddet. Og *Kløverknægt* talte, uden, **som** de andre, at have fået voksllys **først**.

"Ikke alle får smør på begge sider af brødet og sukker ovenpå! Det fik hverken min Konge eller Dronning; de måtte gå i skole og lære hvad de tidligere ikke havde lært. De gik også med glaserude på brystet, men ingen så derind, **udover** for at bemærke om der ikke var noget galt inde i urværket, som der kunne skændes på. Jeg ved det; jeg har tjent mit herskab i alle år, kender det fremdeles og **adlyder** dets vilje. Nu vil herskabet at jeg ikke skal tale mere i aften, og jeg tier og præsenterer **lanse**!"

Men *William* tændte også **et** lys for ham, det var skinnede hvidt.

"*Huith -!*" – hurtigere end lyset tændtes stod *Sparknægt* midt i riddersalen, han kom i en fart og dog humpede han, som om han havde et dårligt ben; han hilste ikke; det knagede i ham, han havde været knækket og brækket; gået meget igennem; nu talte han.

"De har hver fået lys og jeg får det også, ved jeg; men skulle vi Knægte have det så**dan** må det

maa det bringes tredobbelt til Herskaberne. Min Spaerkonge og Dronning-Dame, bør det sig at have fire Lys! Deres Historie og Prøvelse er saa sørgelig, de have Aarsag til at gaae i Sort og have Grav-Spade i deres Vaaben; jeg ogsaa! jeg har nu faaet Spotnavn i Kortspillet! jeg kaldes "sorte Peer"; ja, jeg har faaet værre Navn, det er ikke engang passende at sige!" og saa hviskede han: "Man kalder mig Skridt-Mads! og engang var jeg dog første Cavaleer hos Spaerkonge og nu er jeg sidste. Jeg fortæller ikke mit Herskabs Historie, det vil ikke have det! Lille Slotsherre kan selv gjøre ud af den hvad han vil, men sørgeligt! det er gaaet tilbage, og gaaer ikke frem før vi Alle ride paa den røde Hest høiere op end der ere Skyer!" Og den lille William tændte tre Lys for hver af Kongerne og tre for hver af Dronningerne, men Herskabet i Spaer fik hver fire. Der blev saa straalende i den hele Riddersal, saa lyst som i den rigeste Keisers Slot; og de høie Herskaber hilsede mildt og naadigt; Hjerterdame lod Guldviften neie, Spaerdame svingede med Guldtulipanen saa at der kom Ildslue ud af den. De høie Par stege ud af Kortblad og Ramme, traadte i Menuet ned af Gulvet og op igjen; de dandsede i Lue og Knægtene med, det var som om hele Salen stod i Flamme; det rislede og raslede, Luen slog ud af Vinduer og Vægge, hele Slottet stod i Glød og Flamme. William sprang forskrækket tilside, raabte paa Fader og Moder: "Slottet brænder!" - det gnistrede og blussede; men i Ilden susede og sang det: "nu ride vi paa den røde Hest høiere op end der ere Skyer. Det bør sig ridderlige Mænd og Fruer, Knægtene følge med!" - Ja, den Ende fik det med Williams Slot og med Herrebladene. William lever endnu og vasker sine Hænder: hans Skyld var det ikke at Slottet brændte.	bringes tredobbelt til herskaberne. Og min Sparkonge og Spardame-dronning bør have fire lys! Deres historie og prøvelse er så sørgelig, de har grund til at gå i sort og have en grav-spade i deres våbenskjold; jeg også! Jeg har endda også fået spottenavn i kortspillet, jeg kaldes "Sorte-Peer"; ja, jeg har også fået et værre navn, det er ikke engang passende at sige!" Og så hviskede han: "Man kalder mig <i>Skridt-Mads</i>! Og engang var jeg dog første kavaler hos <i>Sparkonge</i> og nu er jeg sidste. Jeg fortæller ikke mit herskabs historie, de vil ikke have det! Lille slotsherre kan selv få ud af den historie hvad han vil, men gør det sørgeligt! Det er gået tilbage, og går ikke frem før vi alle rider på den røde hest høiere op end der er skyer!" Og den lille <i>William</i> tændte tre lys for hver af kongerne og tre for hver af dronningerne, men herskabet i <i>Spar</i> fik hver fire. Der blev så strålende i den hele riddersal, så lyst som i den rigeste kejsers slot; og de høje herskaber hilste mildt og nådigt; <i>Hjerterdame</i> lod guldviften neje, <i>Spardame</i> svingede med guldtulipanen så der kom flammer ud af den. De høje par steg ud af kort og ramme, dansede Menuet ned af gulvet og op igen; i det levende lys dansede de, og knægtene med, det var som om hele salen stod i flamme; det rislede og raslede, lysene slog ud af vinduer og vægge, hele slottet stod i glød og flamme. <i>William</i> sprang forskrækket til side, råbte på far og mor: "Slottet brænder!" – det gnistrede og blussede; men i ilden susede og sang det: "Nu ride vi på den røde hest høiere op end der er skyer. Det bør sig ridderlige mænd og fruer, knægtene følge med!" - Ja, den ende fik det med <i>Williams</i> slot og med billedkortene. William lever endnu og vasker sine hænder: hans skyld var det ikke at slottet brændte.
Originalteksten, bragt her mhp. sammenligning med ændringerne i 2019-versionen, er fra Det Kongelige Biblioteks HCA online-arkiv (efter DSL-udgaven 1963-1967). Der kan være enkelte	Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) ©

'digitale fejl' i disse ældre online-originaler.

Link:

<http://wayback-01.kb.dk/wayback/20101103141246/http://www2.kb.dk/elib/lit//dan/andersen/eventyr.dsl/index.htm>